

KÜLFÖLDI FOLYÓIRATOK SZEMLÉJE.

De boekzaal. *VI. évfolyam. 8–9. szám* (szeptember-október): H. E. GREVE: In memoriam G. van Rijn. (A Museum Boymans könyvtárosa emlékének szentelt sorok, arcképpel.) — Clara ENGELEN: Vier boeken von H. P. Berlage. (Négy az építészet körébe vágó mű ismertetése.) — To van RIJSE: Het Raasch-uitstapje der Library Assitants' Association naar Parijs. (A cikk az angol könyvtárossegédek egyesületének pünkösdi kirándulását írja le, különösen bőven szólva a párisi Bibliothèque Nationaleról és a Bibliothèque de l'Arsenalról.) — D. SMIT: De eerste berlijnsche kinderleeszaal. (A Volksbund zur Bekämpfung des Schmutzes in Wort und Bild c. társaság által 1909-ben Berlinben létesített ifjúsági olvasóterem keletkezését, berendezését és látogatottságát ismerteti P. L. BOHN: *Erste Erfahrungen u. Beobachtungen in unserer Berliner Kinderlesehalle* c. írata alapján.) — *11–12. szám*¹ (november-december): Van de redactie. (Értesítés arról, hogy a folyóirat e számmal bezárul, de a Centrale vereeniging vor openbare leeszaalen en bibliotheken 1913 februárjában egy új szaklapot fog megindítani.) — Annie SALOMONS: Eenije opmerkingen over nieuwe poezie. (Az újabb holland líra ismertetése.) — J. D. C. VAN DOKKUM: Een nederlandsch profeet. (Megenlékezés Petrus HARTING-ra, az *Anno 2065*, een blik in de toekomst door dr. Dioscorides szerzőjére, születése századik évfordulója alkalmából.) — S. J. ROBITSCH: Het sociaal-pedagogies karakter der volksbibliotheken. (A szakszervezetek eddig elsősorban anyagi javak elérését tüzték ki célul, pedig a szellemiekben is igen elkel a javulás. E tekintetben a leghasznosabb, amit tehetünk, egy könyvesház alapítása. A könyvesháznak egyfelől az elemi fokon állók továbbképzését, másfelől az előrehaladottabbak szellemi szükségleteinek a kielégítését is lehetővé kell tennie; ezen kívül hatással kell lennie az izlés fejlesztésére is. Ebből következik, hogy a könyvesház személyzete nem szorítkozhatik pusztán gépies munkára, hanem irányító, nevelő szerepet is kell betöltenie. Szerző továbbiakban ismerteti a dresdenplaueni Bienert-cég Freie öffentliche Bibliothek-ját, mint e szerepet teljesen átértő és megvalósító intézményt; e könyvtárból 1954 képzetebb olvasó 21.430 kötetet, 2109 munkás 28.780 kötetet kölcsönzött ki. Szerző ismerteti a könyvtár katalógusát, könyvkikölcsönző-rendszerét és a könyvanyag megválogatásánál követett elveket.)

Het boek. *Második sorozat. 1912. évfolyam. 8. szám* (1912. október):

¹ 10. szám nem jelent meg.

C. P. BURGER: Bij het van Gerrit van Rijn. (Nekrolog.) — Wouter NIJHOFF: Nederlandsche bibliographie van 1500—1540. (Szerző évek óta dolgozik a XVI. század első négy évtizedében megjelent németalföldi nyomtatványok bibliografiáján. Itt közli a gyűjtött anyag *A* betűjének jegyzékét a végből, hogy az egyes könyvtárak megállapíthassák s közölhessék vele, mi van meg a könyvtárakban a felsorolt művekből, vagy mi maradt ki a jegyzékből.) — C. P. BURGER: Een hollandsch wereldkaart uit de eerste helft van de 16e eeuw. (E világtérképet W. NIJHOFF találta meg egy 1532. évi németalföldi bibliához kötve a British Museum könyvtárában. A hasonmásban is bemutatott térképet Amsterdamban nyomtatta Jan SZEVEERSZOON «die Croepel» [a nyomorék], amint ezt ezen térkép impressziómán olvashatjuk [latinul Claudus]. Minthogy ez a könyvkiadó csupán 1534-ben kezdett el maga nyomtatni s 1538-ban meghalt, a térkép kiadása is e két évszám közé esik. A térkép nyomásához használt H. C. jelzésű fametszet azonban úgy látszik régibb keletű s SEEVERSZ., amikor fölhasználta, kivágatott egy darabot belőle s e területen betűkkel szedte ki a maga impresszumát.) — G. A. EVERS: De letterkundige werkzaamheid van mevrouw A. L. Bosboom-Toussaint. (A jeles regényíró 100 munkáját sorolja fel megjelenésük időrendjében, még pedig nemcsak a megjelenés évét, hanem a legtöbb helyt a hónapot és napot is föltüntetve.) — 9. szám (november): C. P. BURGER: De wetten voor de Haarlemsche en Amsterdamsche gymnasiasten van 1576. (A Leges in gymnasium Harlemensi et Amsterdamiensi című, Amsterdamban Hermanus Joannissnál 1576-ban megjelent nyomtatvány ismertetése.) — 10. szám (december): C. P. BURGER: Necrologia. (E. W. MOES, M. M. KLEERKOOPER, P. A. M. BOELE VAN HENS BROEK, Joh. DYSERINCK és A. A. VORSTERMAN VAN OYEN.) — 9—10. szám: A. HULSHOF: Een middeleeuwsch kroniekje, dat tijdens de Republiek als schoelboek is gebruikt. (A németalföldi iskolákban egész a XIX. század elejéig használták a hazai történet tankönyve gyanánt az 1538-ban először megjelent *Dye croniekje van Hollant, Zeelant en de Vrieslant... met de croniekje van den bisscoppen van Wtrecht* c. nyomtatványt, melynek 1530-ig terjedő része az ezen évben megjelent *Divisiekroneik* kivonata. Szerző 1802-ig nem kevesebb mint 53 kiadásról tud, amelyek közül 8 Anversben, 24 Amsterdamban, 8 Alkmaarban, 1 Zaan-damban, 7 Leidenben, 1 Utrechtben és 1 Kampenben jelent meg. A munkának csupán a XVIII. század második felében akadtak versenytársai, de még így is egy félszázadig tartott a küzdelem, míg teljesen ki nem szorították az újabb történeti olvasókönyveket.)

La bibliofilia. XIV. évfolyam. 6—7. szám (1912. szeptember-október): Paolo D'ANCONA: Nuove ricerche sulla miniatura lombarda. (Pietro TOSCA: *La pittura e la miniatura nella Lombardia dai più antichi monumenti alla metà del quattrocento*. Milano, 1912. c. mű ismertetése.) — A. BOINET: Courrier de France. (A cikk jelentékeny része a Bibliothèque nationale-nak van szentelve. Ismerteti röviden a ROUSSEAU J. J.-emlékkiállítás, a térképkiállítást s egész terjedelmében közli az 1911. évi jelentést. A továbbiakban híreket hoz a könyvtár-üggyel rokon intézetekről és társulatokról, beszámol a folyóiratcikkekről és megemlékezik két jeles bibliofil: Edouard PELLETAN, meg Mme Edouard ANDRÉ

haláláról.) — A. VALGIMIGLI *British courier*. (Ismerteti többek közt a *The Library Association Record* nyomán lord CRAWFORD lindsay-i könyvtárát, a *Bildung und Staat* nyomán a manchesteri községi könyvtárakat, a HUTH-féle gyűjtemény második részének elárverezésétől a végső eredményt: 108.922 £ 14 sh., amiből könyvekre és kéziratokra 80.990 £ 16 sh. esett.) — Leo S. OLSCHKI: *Livres inconnus des bibliographes*. (37. *Psalterium ad unum ecclesiae Romanae*. H. é. ny. n. [1476. előtt] 4-r. Hártján.) — 8. szám (november): Paolo D'ANCONA: *Di alcune opere inedite di Nicolò di Giacomo da Bologna*. (NICOLÒ da Bologna életéről nem sokat tudunk. Születési éve bizonytalan s haláláról is csak annyit állapíthatunk meg, hogy 1402. előtt kellett bekövetkeznie. Igen termékeny miniatur volt s a neki tulajdonítható, vagy kétségtelenül tőle származó miniatúrák kódexek egész Európában szét vannak szórva. OLSCHI «gyűjteményében» újabban előkerült három 54 × 74,5 cm. nagyságú hártyalap, melyek valószínűleg ugyanazon Coralé-ból valók s három kezdőbetűt: egy P-t, egy A-t és egy S-et ábrázolnak. Ezek elsején a művész aláírása is megvan.) — E. ROSTAGNO: *Sul testo della Lettera di Dante ai cardinali italiani!* (Szövegközlés a Cod. Laurenz. Plut. XXIX. 8. alapján.) — 9. szám (december): Leo S. OLSCHKI: *Il tipografo Giovanni Gengenbach successore del tipografo Giorgio Lauer di Roma?* (LAUER 1471—1480, GENGENBACH pedig 1481—85. működött Rómában. Az utóbbi mindössze öt könyvet adott ki, köztük egy TERENTIUST, amely a LAUER-féle kiadással a kolofon híján teljesen azonos s valószínűleg ennek felhasználásával készült.) — Pericle BERALI: *La guerra di Tripoli del 1511 in un diario orvietano dell'epoca*. (TOMMASO DI SILVESTRO az orvietói székesegyház kanonoka 1484-től 1514-ig naplót vezetett, melynek eredeti kézirata ma is megvan az orvietói községi levéltárban, amelyet 1891-ben adott ki először, minden kommentár nélkül Luigi FUMI. BERALI e cikkében kritikailag ismerteti e főljegyzéseknek az 1511-iki tripoliszi háborúra vonatkozó adatait.) — Raimondo SALARIS *Gli incunaboli della biblioteca comunale di Piacenza*. (A betűrendes jegyzék folytatása; 55—86-ig terjedő sorszámok.) — Aldo SORANI: *Nuove pubblicazioni riguardanti la bibliografia, la bibliofilia, le arti grafiche etc.* (1912-ik évi, meglehetősen hiányos könyvészet.) — 6—9. szám: P. LUGANO O. S. B.: *Del tipografo Bresciano Bartolomeo de Zanettis al servizio di Camaldoli e della «Regula vite eremitice» stampata a Fontebuono nel 1520*. (Szerző részletesen ismerteti a Regulák 1520-iki kiadásának tartalmát, nyomtatott és kéziratos forrásait, tipografiai, sajátosságait s végül a könyvnyomtató személyére terjeszkedik ki. BARTOLOMEO DE ZANETTIS bresciai származású munkás volt, aki miután Fontebuonoban a rábizott munka nyomását elvégezte, Firenzébe ment, ahol Anton Francesco DONI szolgálatába szegődött. DONI egy igen éles szatirában emlékezik meg róla *Lettere di Doni* című 1547-ben megjelent kiadványában. A fontebuonoi szerzetesek később állandó nyomdát is rendeztek be. E sajtó termékei közül szerző az 1589-ben megjelent *Reformatio Camaldulensis Ordinis* c. kiadványt ismerteti.) — G. BOFFITO és P. NICCOLARI: *Bibliografia dell'aria*. (Szerzők a meteorologia és földmágnesség olasz vonatkozású irodalmát dolgozzák föl könyvészetileg. Dolgozatuk három részből fog állani. Az első rész az olaszul megjelent műveket

írja le a szerzők betürendjében. A második rész a névtelenül megjelent adalékokat fogja földolgozni. Végül a harmadik rész az Olaszországot érdeklő külföldi irodalmat fogja felsorolni. Az első három közlemény az első részből hozza az ABANO-AGRO nevek közé eső cikkeket.)

Revue des bibliothèques. XXII. évfolyam. 7—9. szám (1912. július-szeptember): A. NOYON: Notes pour servir au catalogue du fonds latin de la Bibliothèque nationale. Inventaire des écrits théologiques du XII. siècle non insérés dans la patrologie latine de Migne. (Szerző e bibliografiában a felállított sorrendjében veszi a kéziratokat, még pedig csakis azokat, amelyek szerzője ismeretes. A teológusokhoz a hitszónokokat is hozzászámította, minthogy műveik sokszor becses adalékokat szolgáltattak a dogmák történetéhez. A leírás kiterjeszkedik a kéziratok főcímére, a tartalom inventáriumára, a kézirat korára, méreteire, anyagára és kivételére vonatkozó adatokra. Ez első rész a 66—2310. számokat foglalja magában.) — Charles BEAULIEUX: Un fragment de l'histoire de la bibliothèque du collège d'Autun à Paris. Deuxième article. (A Bibliothèque de l'Université de Paris Ms. 397. jelzésű kézírata a Collège d'Autun javainak 1615. évi leltára, mely többek közt az intézet könyveit is felsorolja: összesen mintegy 253 kötetet. Minthogy egy 1462. évi inventárium 201 kötetről tesz említést, Étienne PETIT pedig 1515-ben 302 művel gazdagította a kollégium könyvtárát, nagy lopásnak kellett történnie. Így is volt: 1576-ban erősen megdézsmálta valami PELLETIER, aki ellen pört is indított a kollégium, de amint ez az 1615-iki leltárból kitetszik, csak kevés szerencsével. A cikk közli az egész könyvjegyzéket, mely olyannyira kezdetleges, hogy a kötetek azonosítása ez alapon szinte lehetetlen.) — Am. PAËS: Étude critique sur les manuscrits d'Auzias March. (A Bibliothèque National Esp. No 225 és Esp. No 479, az Escorial L. 26., a madridi Nemzeti Könyvtár Ms. No 2985 és Ms. No 3695, továbbá a Bibl. particular de S. M., Real Palacio, Madrid, Ms. No 2 jelzetű kéziratok kritikai ismertetése.)

Rivista delle biblioteche e degli archivi. XXIII. évfolyam. 9—11. szám (1912. szeptember-november): Raffaele VENTURI: La conservazione dei libri nelle biblioteche e la tecnica legatoriale. (Szerző mindenképp kifejti, hogy az olasz könyvtári kötések gyors romlását nemcsak az anyag selejtes minősége és a kevésbé gondos kidolgozás okozza, hanem a könyvtárak rossz elhelyezése s a személyzet és az olvasók bánásmódja is. A selejtes anyagot könnyen kiküszöbölhetik, ha a tetszetős és olcsó, de értéktelen külföldi anyag helyett belföldi termékek használatnak. Elsősorban az olasz gyárak bőrképzőanyagait és pergamentjeit ajánlja használatra. Azután foglalkozik a könyvek legkérlelhetlenebb ellenségével, az Anobium paniceummal s rombolásait több képen is bemutatott eset kapcsán ismerteti. Majd a költségeket feszegeti s végül a jó technika és anyag követelményeit írja le. Érdekes, amit a könyvek újrakötéséről mond. Az újrakötendő könyv kezelése oly sok körültekintést és ügyességet igényel, hogy becsületos végrehajtása csakis az első kötésnél magasabb árak fizetése mellett remélhető. Végül szerző védelmébe veszi a firenzei könyvkötészeti iskolát az ellene intézett támadásokkal szemben.) — Zulla BENELLI: In memoria di Torello Sacconi. (SACCONI a firenzei Biblioteca Nazio-

nale Centrale nyugalmazott főkönyvtárosa, 1912. augusztus 18-án hunyt el 90 esztendőskorában. Könyvtárosi pályáját 1849-ben kezdte meg a Biblioteca Riccardianánál, tíz év múlva a Magliabecchianához nevezték ki alkönyvtárossá s nagy része volt abban, hogy II. VIKTOR EMÁNUEL elhatározta a Biblioteca Palatina és Magliabecchiana egyesítését s ekként a firenzei központi könyvtár megteremtését. Az új könyvtár élére, mint PASSERINI utóda, 1871-ben került.)

The library journal. XXXVII. kötet. 9. szám (1912. szeptember): Edward L. TILTON: Scientific library planning. (Egy új könyvtár tervezésénél, ha szemmel tartjuk, hogy a higiéné és kényelem szabályainak megfelelően a lehető legtöbb olvasót fogadhassa be, hogy továbbá a könyvek lehető legnagyobb számát raktározhassuk el benne s hogy az épület külső és belső kiállítása tetszetős is legyen, az önköltségeknek legfeljebb 80%-a fordítható az építkezésre, beleértve a fűtő- és világítóberendezést, míg a felszerelésre és a butorozásra 20—22% adható. Amerikában a tűzálló épület építkezési költsége négyzetlábanként 25—40 cent, nem tűzálló épületé pedig 15—30 cent. 150.000 dollár önköltséggel oly épületet kell emelni, mely 150.000 kötet beraktározására és 300 olvasó befogadására elégséges. A folyosókkal, lépcsőházakkal takarékosan kell bánni. A Springfield Libraryben pl. a földszinten könyvtári célokra a terület 85%-a s folyosókra csupán 15%-a jut. Az említett példánál legalább 20.000 négyzetláb beépített területre van szükség, esetleg több emeletre elosztva. Ebből 500 láb a kikölcsonzók helyiségre, 9000 láb az olvasótermekre, 3000 láb a raktárra, 2500 láb a munkatermekre, 2500 láb a könyvtáros és a tisztviselők szobáira, 1050 láb a felolvasóteremre és 1450 láb a gyűjteményekre jut. Az 1050 négyzetlábnyi területű előadóterembe 150 szék állítható 7 lábnyi férőhellyel. Költségei 3780 \$-t tesznek ki s így létesítése csak akkor fizetődik ki, ha hetenként legalább 3—4-szer használják. A világítás kiszámításánál egy-egy négyzetlábba 1 wattot szánhatunk. A költségek részletezése a következő procentuális eredményeket adja: építkezés 72.5%, fűtő- és szellőztetőkészülék 4%, villanyvilágítási felszerelés 17.5%, polcok 7.5%, butorzat 6%, világítótetek 2%, előre nem látható kiadások 0.5%, építész 6%.) — Thomas J. HOMER: The Boston cooperative information bureau. (Ez az egyesület 1912-ben alakult meg a végből, hogy a Bostonra és környékére vonatkozó tárgykörből minden nyomtatásban megjelent, vagy csak írásban fennmaradt, sőt csupán gondolat formájában létező adatot számon tartson s tagjaihoz eljuttasson. Egyelőre 100 tagja s 400 tárgyra vonatkozó indexe van a kétségkívül nagy jövőjű egyesületnek, melynek háromféle tagjai lehetnek, ú. m.: olyan, akik bizonyos tárgyra vonatkozólag közreműködésüket följajánlják, olyanokra, akik információkat kérnek s olyanok, akik információkat adnak és kérnek. — William R. REINICK: The trials and tribulations of a document librarian. (Arról szól, hogy mily sok bajjal s időpazarlással jár a hivatalos kiadványok beszerzése, mily sok zavart idéz elő földolgozásuknál a megjelenés idejénél, a kiadványok címénél, nyomdai kiállításánál tapasztalható változatosság és tervszerűtlenség s mily lehetetlen követelményekkel állanak elő azok, akik e kiadványokat használni akarják.) — Jesse CUNNINGHAM: The service of the St. Louis Public Library to the city government. (A st. louis-i közkönyvtár volt a legelső, amely 1911

októberében megnyitotta a kizárólag községi ügyekről tájékoztató Municipal Reference Libraryt. Ez osztály kötelessége a községi ügyekre vonatkozólag irodalmi tájékoztatást nyújtani a községi tisztviselőknek, városi tanácsosoknak, a sajtónak, társadalmi egyesületeknek, továbbá a st. louis-i községi művek írárt érdeklődő más községeknek.) — Marion E. DODD: The library and the white slave traffic. (Az American Vigilance Association könyvtári és könyvkiadó-osztályának elnöke e cikkben röviden ismerteti az egyesületnek a prostitúció elleni küzdelemre vonatkozó newyorki szakkönyvtárát s buzdítja az általános jellegű könyvtárakat, hogy az eddiginél nagyobb figyelemre méltassák az idevágó irodalmat.) — 10. szám (október): Anna C. TYLER: Library reading clubs for young people. (Amerikában az ifjúsági olvasó-klubok a 12—15 éves gyermekekből kerülnek ki, akik már nem szívesen veszik, ha «gyermekek»-nek nézik őket s így többnyire nem is látogatják a meseórát. Az ifjúsági klubok összejövetelei tehát lényegileg nem egyebek, mint meseórák burkolt formában. A newyorki közkönyvtár mellett jelenleg 25 fiú és 17 leány olvasóklub működik. Az elnök a könyvtáros, aki jelen van, de egyébként nem vesz részt az egyesületi életben, legfőljebb közös olvasmányaik megválogatását segíti elő. A klubok többi tisztviselőit maguk a tagok választják meg saját kebelükből. Rendszeresen hetenként jönnek össze és sorban olvasnak föl, vagy számolnak be egymásnak olvasmányaikról fölolvasott szemelvények kíséretében. Esetleg maga a könyvtáros mondja el egyes hosszabb művek tartalmát s a tagok által fölolvastat belőle válogatott részeket.) — H. W. KENT: Librarian's books. (Főleg Richard de Bury, Thomas BODLEY, E. V. LUCAS és Thomas Fragnal DIBDIN bibliofil-szerzőkről szól.) — Johannes MATTERN: Uniform cataloging rules as viewed by the thirteenth convention of german librarians. (Ismerteti az egységes katalogizálási szabályok megteremtésére irányuló németországi mozgalmat az 1911. és 1912. évi könyvtár-gyűléseken elhangzott előadások és vélemények alapján.) — 9—10. szám: Union catalogs and repertories A symposium. (A cikksorozatban nem kevesebb, mint 24 intézet ismerteti egyesített könyvjegyzékeit és repertoriumait. Egyesített könyvjegyzékeken a folyóirat kiadójának meghatározása szerint egy város területén levő könyvtárak anyagának összesített cédulajegyzéke értendő, míg a repertorium távolabb eső könyvtárak anyagát egyesíti magában s szolgál fölvilágosítással a kutatóknak. A kétféle katalógus összesítése nem tanácsos, mivel a tájékoztatlanabb olvasó részéről számos tévedésnek lesz kútfejevé. Persze nem minden könyvtár gyakorlata fedi a szerkesztő által adott meghatározást. Így a Library of Congress 12 év óta gyűjtött, 1909-ben fölállított Union catalog-ja 15 amerikai és öt európai intézet által kiadott cédulajegyzékből tevődött össze s ma 1,100.000 cédulából áll.) — 11. szám (november): G. W. LEE: Reference books as public utilities. (Összehasonlító tanulmány az Amerikában leginkább elterjedt négy nagy lexikon használhatóságát, megbízhatóságát, technikai kivitelét és árát illetőleg, mely nem vezet pozitív eredményre. Annak eldöntését, hogy melyik a «legjobb» a négy közül, egy külön bizottságra kívánja ruházni.) — W. P. CUTTER: Let the large help the little. (Az amerikai kisvárosi könyvtárakról szól s igen érdekesen tárja föl sokféle bajukat. Arra az eredményre jut, hogy a kis könyv-

tárak eredményei nagyrészt a könyvtáros képességeitől függenek s hogy a női tisztviselők nagy többsége csak irányítás mellett képes kellő eredményeket elérni. Hogy Amerikában sem fenéig tejfől a könyvtárügy, azt sejtethetjük egyik példájából, amely szerint az is megtörténhetett egy 4000 lakossal bíró városban, hogy az ajándékba kapott könyvtáráépület fűtésére és világítására is alig szavazott meg valamit a községi előljáróság s hogy a könyvtárosi tisztet egy — divatárúsnővel töltötték be.) — Jean Mc LEAD: And employees' library — its scope and its possibilities. (Egy nagy chicagói áruház, a Sears, Roebuck & Co. cég közkönyvtáráról szól, mely a Chicago Public Library egy 1600 kötetes fiókjából s a cég saját, mintegy 1000 kötetes gyűjteményéből áll s havonként mintegy 4000 kötetes forgalmat ér el a cég 8500 alkalmazottja között. Azokba az üzletágakba, melyek alkalmazottai nem mutattak eddig érdeklődést a könyvtár iránt, kis vándor könyvsorozatot küldenek, melyet a munkavezető kezel, még pedig rendszerint azzal az eredménnyel, hogy az olvasásra rákapott alkalmazottak szorgalmas használói lesznek a könyvtárnak.) — Edward F. STEVENS: A stranger at Liverpool. (Beszámoló az L. A. U. K. liverpooli közgyűléséről.) — Johannes MATTERN: The prussian united catalog and the katalog of the Munich library. (A német könyvtárosok XIII. közgyűlésén elhangzott referátumok ismertetése. V. ö. *Magyar Könyvszemle*, 1912. 379. l.) — Johannes MATTERN: A union list of periodicals. (FICK müncheni előadása nyomán. V. ö. *Magyar Könyvszemle*, 1912. 379. l.) — 12. szám (december): Herbert PUTNAM: The prospect. (Évzáróbeszéd végzett nőtanulók előtt.) — Henry E. BLISS: Conservatism in library classification. (Ázt az eszmét fejti ki, hogy a könyvtári osztályozásnak, ha nem csak ma, de holnap is praktikus akar lenni, tudományos alapon kell állania, világosságra kell törekednie s az egyes tárgyaknak, akár földrajzi fekvés, akár tudományágak szerint való elaprózódását el kell kerülnie. E szempontból bírálat alá véve DEWEY tizedes rendszerét, a főosztályoknál a következő elrendezést ajánlja: 0. Általános művek. 1. Bölcsészet. 2. Tudomány. 3. Embertan és társadalomtudomány. 4. Történelem. 5. Hittudomány és erkölcsstan. 6. Társadalmi tudományok különösen. 7. Hasznos művészetek. 8. Képzőművészetek. 9. Nyelvészet és irodalom. De föltéve, hogy az eredeti főosztályok megtartatnak, legalább az 1., 3. és 6. osztály első alosztályainak sorrendjét kellene megváltoztatni, bár még akkor sem lesz tökéletes az osztályozás. Ez alosztályok sorrendjét szerző a következőképp javasolja megváltoztatni: 100 [eredetileg is 100]¹ Bölcsészet, Egyetemes iratok stb. 110 [180] Ókori bölcsészek. 120 [190] Újkori bölcsészek. 130 [140] Bölcséleti rendszerek. 140 [110] Metafizika. 150 [120] Egyes tárgyak. 160 [130] Lélek és test. 170 [150] Lelki tulajdonságok. 180 [160] Logika. 190 [170] Ethika. 300 [390] Ethnologia. 310 [310] Statisztika. 320 [300] Szociologia. 330 [360] Társulatok. 340 [370] Nevelés. 350 [320] Politikai tudomány. 360 [340] Törvények. 370 [350] Közigazgatás. 380 [330] Nemzetgazdaság. 390 [380] Kereskedelem és közlekedés. 600 [600] Hasznos mesterségek. 610 [630] Földművelés. 620 [640] Gazdálkodás. 630 [610] Orvostan. 640 [660] Ipari vegytan. 650 [670] Gyárilpar. 660 [680] Mechanikai

¹ A [] közé tett szám az eredeti sorrendre vonatkozik.

foglalkozások. 670 [620] Mérnöki tudomány. 680 [690] Építészet. 690 [650] Közlekedés és kereskedelem. Ezenkívül igen erősen bírálja meg a filológiai, történeti és irodalmi főbb osztályokat s kifogásolja az alosztályok túlságos elaprózódását. Csakugyan fölöslegesek az olyan szakok, amelyek a mutatóújj nyújtóizmára vonatkozó irodalomra szorítkoznak. A végeredmény: a tizedes rendszer bizonyos szempontokból époly kevésbé gyakorlati, mint amily kevésbé tudományos. Alapja helytelen; jelzetei hosszúak, strukturája gyöngye. Minden, a tudományok fejlődését nyomon követő változás az épület erős megrázkódtatását vonja maga után. Szerző indítványozza az amerikai könyvtáraknak, hogy nem törődve a költségekkel, változtassák meg anyaguk eddigi osztályozását, mert minél tovább halasztják, annál nehezebben lesz megvalósítható.) — Herbert O. BRIGHAM: Indexing and care of pamphlets. (A füzetek kezeléséről szól, főleg a Rhode Island State Library gyakorlata alapján. Itt a füzetek egy-részt egyszerűen beosztják a könyvek közé, a többi pedig fiókokban kezelik szakok szerint.) — Andrew Linn BOSTWICK: Applied science department of the St. Louis Public Library. (A st.-louis-i közkönyvtár külön osztályt létesített a gyakorlati tudományok irodalmát használók részére, mely főkép az eredeti DEWEY-osztályozás 600—609., 620—639., 650—699. és 530—559. számaival jelzett szakokat öleli föl, továbbá 100 ipari és kereskedelmi folyóiratot, 120 féle állami és kormányzósági reportot, szabadalmi leírásokat stb. bocsát a használók rendelkezésére. A kikölcsönzés ez osztályban igen szűk korlátok közt mozog.) — Aksel G. S. JOSEPHSON: For the librarian's study. (A könyvtárosnak a szak-tudományán kívül főleg a városügyre vonatkozó kérdésekkel kell foglalkoznia.) — Theodor W. KOCH: Further report on the Liverpool meeting of the Library Association of the United Kingdom (A következő fölolvásokat ismerteti: LESLIE elnöki megnyitó-beszéde; TEDDER fölolvása a bibliografia helyéről az elemi, közép- és felsőfokú oktatásban [TEDDER sürgeti az iskolákkal kapcsolatos, fokozatosan haladó mintakönyvtárak létesítését s a tanulóknak rászoktatását a könyvtárak tervszerű használatára], DOUBLEDAY felolvása a könyvtár és közönség viszonyáról stb. Érdekes, hogy az angol könyvtárak forgalmában apad a regényolvasók száma. Ma a regények használatára eső átlagos százalék 55, míg tíz évvel ezelőtt 65 volt. Ez azonban nem azt jelenti, hogy kevesebb a szépirodalom kereslete, hanem annak a kifolyása, hogy a regények olcsó — 60 filléres — kiadása rengeteg mennyiségben fogy s igen sokan ma már inkább megveszik, mintsem kölcsönveszik regényolvasmányaikat. Évenként mintegy 4—5 millió 60 filléres regényt adnak el Angliában s van olyan szerző, akinek művei olcsó kiadásából 35, 12 és 8 ezer fogy el hetenként. A NEWS-
félé 60 filléres regényekből közel 25 millió példány kelt el.)